

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za izvozništvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica 31.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Klerikalci razkrinkani! Nemško-klerikalna zveza za volitve v trgovsko-obrtno zbornico!

Volitev v trgovsko in obrtniško zbornico za Kranjsko.

Kandidatje nar.-napred. stranke so:

Za srednjo trgovino (rdeče glasovnice):

Viktor Rohrmann, trgovec in posestnik, Ljubljana.

Feliks Urbanc, trgovec in posestnik, Ljubljana.

Josip Perdan, trgovec in posestnik Ljubljana.

Za malo trgovino (modre glasovnice):

Ivan Korenčan, trgovec v Ljubljani.

Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani.

Josip Kraigher, trgovec v Postojni.

Za veliko obrt (rumene glasovnice):

Ivan Bonač, tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Za srednjo obrt (bele glasovnice):

Ivan Rakovec, tovarnar in posestnik v Kranju.

Ivan Schrey, pekar in posestnik v Ljubljani.

Fran Ksaver Stare, sobni slikar in posestnik v Ljubljani, Sodna ulica.

Lavoslav Bučar, gostilničar in posestnik, Kostanjevica.

Za malo obrt (zelene glasovnice):

Engelbert Franchetti, brivski mojster v Ljubljani.

Opozorjamo, da morajo ženske volilke v eni ali drugi volilni kategoriji, ki nimajo po obrtnem redu postavljenega upravitelja — kar je redek slučaj — same podpisati glasovnico, poleg njih pa tudi kak moški pooblaščenec, ki mora svojemu podpisu dostaviti: pooblaščenec. Tak pooblaščenec more samo za eno volilko podpisati.

Flottenverein.

Različne prireditve »Flottenvereinovih« podružnic na Slovenskem nam dajejo povod, da enkrat povsem stvarno in mirno izpregovorimo, kakšno naj bi bilo naše načelno stališče, ki se mora seveda izjavljati potem z vso doslednostjo.

Kdor je antimitilarec, za tega je odgovor povsem enostaven. Računati pa moramo i mi, ki smo načelni antimitilareti, s tem, da sredi oboroženega evropskega »miru« ne more naša

država začeti z razoroženjem, ampak je treba na to delovati s širjenjem razorožitvene ideje, ki nam potem prinese mednarodne pogodbe o razdelitvi interesov in o odpravi oboroževanja. Vsak realen politik se zaveda, da mi ne moremo resno grajati, da da Avstro-ogrsko osredotoči nekaj več vojaštva na Primorskem in Tirolskem. Mi Slovenci na kreditu strahovito trpimo radi neprestane vojne napetosti z Italijo. Ni čudno, da se mednarodni kapital boji priti na Primorsko, ki mu vsak hip lahko strašna vojna uniči vse blagostanje. Gospodarski dobiček, ki ga imamo od koncentracije na laški meji, je tedaj jako dvomljive vrednosti. A to oboroževanje je v veliki meri res neizogibno. Zelo malo bi dosegli, če bi primorski Slovenci zagnali krik, da je to vojaštvo nepotrebno.

Bistveno druga pa je stvar z vojno mornarico. Avstro-ogrsko ni napravila Italiji agresivnih namenov, vsaj imamo še teh Italijanov preveč, kar se ji hšopiri na Primorskem. Zato je za obrambo absolutno in popolnoma zadoščala poprejšnja taktika: utrditi pristanišča in vzdrževati obrambno floto, kakoršna je za značaj Primorja in Dalmacije zadostna.

Avstro-ogrsko pa je to politiko nenadoma zapustila. Kar naenkrat je zahtevala 300 milijonov za drednautne in le tem primerne preuredbe v pristaniščih. V merodajnih krogih se je priznalo, da je to oboroževanje naperjeno proti neki tretji državi t. j. proti — Angliji! In zakaj? Ker bi Nemčija v slučaju vojne s Francijo in Anglijo rada vezala en močan del angleške sredozemske flote v Sredozemskem morju. »Drednauti« so preračunjeni na visoko daljine morje in nimajo z obrambo Dalmacije in druge naše obale nič opraviti. Čegar račun smo morali plačati? Gotovo le račun »pour le roi de Prusse«!

In tu naj bi tudi oni, ki ni načelen antimitilarec, a čuti pošteno za Slovenstvo, nam pritrdili: to oboroževanje je nepotrebno, to oboroževanje je naravnost Slovanom škodljivo. In sicer je škodljivo ne le, ker veže milijone denarja in je uničilo državni kredit, ampak ker nas priklapa k nesrečnemu »Dreibundu« in odbija od nas one, ki nam interesov ne križajo in to je Rusija, Francija in Anglija.

800 milijonov znaša primanjkljaj avstro-ogrsko bilance v l. 1911. Za nove rente država niti 90% nominala ni dobila. Pot na Balkan se avstrijski trgovini in industriji zapira... In v tem trenutku se mi na račun Nemčije oborožujemo na morju in ustanovljamo »Flottenvereine«, ki naj to nesrečno politiko umetno podpirajo.

Tukaj Slovani in socialisti, tam nemški nacionalci in trozvezi, tukaj nasprotniki »Flottenvereina«, tam obiskovalci njegovih priredb!

Mi ne sovražimo nikogar, ker je oficir. Nikakor, naši slovanski častniki so nam ljubi bratje, če jim bje slovansko srce pod cesarjevo sukno. Pa tudi napram vsakemu drugemu ohranimo družabno uljudnost. Vemo pa prav dobro, da je mej vojaštvom in »Flottenverein« napeto razmerje in da je le mej mornarico nekaj simpatij zanj, ostali oficirji pa so večidel mnenja, da opustimo drednautske igrače in raje skrbimo je za dobro in zadovoljno armado na kopnem. Zadržanje prireditve »Flottenvereina« je pač naša odziv pri Slovencih, ne pa pri — častnikih, ki so jo — bojkotirali!

Onim, ki menijo, da morajo i na zunaj kazati patriotizem, povdarjamo, da boljše skrbe za

pozicijo Avstro-ogrsko tisti, ki so proti trozvezi in nesmiselnemu oboroževanju na morju, kakor tisti, ki jo silijo, da z Nemčijo vred skoči v prepad. Zato je vseeno še dober Avstrijec, če je tudi prot »Flottenvereinu« in trozvezi. Ni še veleizdajnik, kdor jasno izjavi, da je teh 300 milijonov vrženih v vodo in da je škoda vsakega vinarja, ki naj mu sledi ali se porabi za namen, ki je z njim v zvezi. Ugovarjamo tedaj, da se umetno dela pri nas razpoloženje za »Flottenvereine«.

V tem pogledu moramo biti dosledni in neizprosni!

Velik socijalen boj na Českem.

20.000 KOVINARSKIH DELAVCEV ODPUSČENIH.

Dne 31. m. m. vršil se je v Kolinu polnoštevno obiskani javen shod, katerega je sklicala skupina narodno-socialnih kovinarskih delavcev.

Točno ob 7. uri otvoril je shod predsednik skupine br. Beran, ki je po kratkem uvodu podelil besedo posl. br. Freslu, ki je navdušeno aklamirano izjavil sledeče:

Vsa česka javnost je bila presenečena, ko so podrlje v svet prve vesti, da je dež. zveza kovinarskih industrijalcev predložila v posameznih zavodih v Pragi in nje okolici nov delavni red, ki je ne samo nesprejemljiv, ampak v nekaterih točkah celo protizakonit.

Vsled tega je delavstvo vseh treh političnih taborov (narodni socialisti, autonomisti in centralisti) sklicalo v raznih delih Velike Prage posvetovalne večere, na katerih je delavstvo odklonilo vsprejetje monstruoznega delavnega reda. Posredovanje delavskih strank pri delodajalcih so se ponesrečila in delodajalci so izjavili, da ne dovolijo nikake spremembe v delavnem redu in raje odpuste iz služb vse delavstvo. In tej izjavi je sledilo tudi dejanje, ker se delavstvo ni hotelo, mogoče za nedogledni čas, zasužnjiti, ampak je enoglasno zavrnilo delavni red, vsled česar je bilo vse delavstvo takoj odpuščeno.

Pod vplivom teh dogodkov odpotoval sem takoj na Dunaj — nadaljuje poslanec br. Fresl — v trgovsko ministrstvo in sem konferiral z referentom obrtnih zadev, ki je sam izjavil, da je delavni red v nekaterih točkah protizakonit, kljub temu, da je istega potrdila prva instanca t. j. okrajno glavarstvo. Ko so o mojem nastopu v ministrstvu poročali dnevniki, odšla je takoj deputacija industrijalcev na Dunaj in istotako zahtevala audijenco v trgovskem ministrstvu ter protestirala proti temu, češ da je delavni red protizakonit. In kar je v naši blaženi Avstriji mogoče, dosegli so industrijalci, da je ministrstvo poslalo vsem dotičnim dnevnikom popravek, češ, da se je referent izjavil, da so v nekaterih točkah formalne nejasnosti, nikakor pa, da bi bil ta delavni red protizakonit.

To, kar imenujemo mi protizakonitost, to je v vladi nejasnost.

Po novem delavnem redu moralo bi delavstvo delati v vseh kovinskih tovarnah dnevno enajst ur, dočim je po starem delavnem redu dosedaj v navadi v nekaterih tovarnah osemurni, deveturni in deseturni delavni čas.

Delavstvu je nadalje po novem delavnem

redu prepovedano govoriti med seboj in morajo v ta namen imeti dovoljenje od ravnatelja. Ako bi hotel kak delavec, četudi v interesu podjetja, svojega sodelavca kaj vprašati, mora v pisarno, da se mu napiše listek in šele potem more govoriti s svojim tovarišem, toda le v to določen čas. Ako to ni srednjeveško suženstvo, potem res ne vemo, kaj je suženstvo. To kar si je delavstvo tekom časa le s skrajno težavo pridobilo, to se mu hoče iztrgati na mah.

Nadalje je pobijal govornik točko za točko v novem delavnem redu, večkrat prerušen z raznimi ogorčenimi medklci pričujočih kovinarjev.

V nadaljnjem govoru je izjavil govornik, da je ta slučaj, ko je bilo vrženih na ulico v najhujši zimi 20.000 delavcev, v zgodovini osamljen, vsaj v Avstriji se v taki meri ni še nikdar kaj takega zgodilo.

Sicer so svojočasno Škodove tovarne na Českem, ki imajo čez 6000 delavcev, odpustili vse svoje delavstvo in zaprlo podjetje, dokler se ni delavstvo zopet povrnilo zmagozno na delo.

Način boja s zapretnim podjetjem je jako ne-navađen pojav v današnjem kapitalističnem sistemu, dosedaj smo bili vajeni le na stavke, katere je vprizarjalo delavstvo v zboljšanje svojega težkega položaja, čemur se pač ni čuditi. Delavstvu je prisojeno, da živi ob svoji meži od danes do jutri, dokler ga ne vržejo na cesto kot izžeto citrono, ako prej ne izdihne svoje delavske duše. Delavcu ni usojeno, da bi mogel upati na boljšo prihodnost, medtem pa se pritožuje podjetnik, ako njegovo podjetje ne proizvaja, ako si ne vložijo vsako leto par tisočakov na stran in tako kopiči svoje imetje na milijone.

In sedaj hočejo še to, da bi delavstvu sploh pritegnili uzdo in mu tako za nedogledni čas onemogočili vsak svoboden pokret.

Zveza kovinarskih industrijalcev pa se ni omejlja samo na Prago, ampak tudi na deželo. Neka tovarna v Pardubicah je bila od zveze no-zvana naj takoj predložiti delavstvu novi delavni red, toda ta človekoljubna tvrdka je izjavila, da raje plača 20.000 kron globe, kot bi odpustila delavstvo. Kolinska tovarna na stroje Formánek je sedla na lim zveze in predložila delavstvu novi delavni red, katerega je delavstvo odklonilo ter se bodo tudi za tem delavstvom zaprla vrata tovarne.

V trenutku pozivljam delavstvo sploh, naj se trdno oklene svojih organizacij in naj ne pozabi, da tudi na njega more priti prej ali pozneje enaka usoda. Politično smo razdeljeni, toda gospodarska stran nas drži. Narodni socialisti in socialni demokratje naj v tem oziru postopajo skupno in sporazumno, za indiferentno delavstvo, ki ni organizirano nikjer — bodi jim odpuščeno v tem trenutku, da so bili tako malomarni — pa naj se zbirajo prispevki med delavstvom in ni vrag, da bi velika večina delavstva ne premagala par nečloveških posameznikov.

Pozivljam zlasti delavstvo pri Formánku, da se pridruži samozavestno odpuščenemu delavstvu in naj nikdo ne skloni hrbtna, da bi vsprejel ta satanski delavni red.

Delavstvo samo pa naj strogo pazi, da ne bo izdajalec na nobeni strani. Izdajalec je ne-vreden imena delavec, zlasti pa danes, ko se vr-

ne nežnosti, ki se mu je samemu zdelo smešna; saj ga je vendar vojvodinja takorekoč naravnost pozvala, povedati nje zgodbo slehernemu in jo razširiti vsepovsod do skrajne možnosti... Tressignies pa je ni povedal nikomur. Potopil in zazidal jo je v nazskrajnejši kotiček svojega bitja, kakor se zadela steklenica dragocenih esenc, ki bi zgubili na svoji moči, če bi jih dajali duhati vsakomur.

Nenavadno zanimiv pojav je bil to pri človeku njegove vrste: niti v Caje de Paris, niti v klubu, niti v gledišču ali kje drugje, kjer se shajajo gospodje in si povedo vse, ni govoril o tem strahu, da bi ne zvedel enake dogodbe, kakor se je pripetila njemu: in ta možnost ga je napolnjevala s tesnostjo, ki mu je povzročala pri vsakem razgovoru prvih deset minut rahlo gomanje. Kljub vsemu temu je držal dano si besedo, in se je ogibal ne le Rue Basse-du-Rempart, ampak celo Bulvara. Nič več se ni naslanjal, kakor drugi salonski levi one dobe na ograjo Torton. »Če bi zagledal nje vražjo rumeno obleko, bi bil bržčas tepec dovolj, in ji sledil«, je menil sam pri sebi.

Vse rumene obleke, ki jih je srečaval, so ga pogreznile v sanjarenje... Ljubil je sedaj rumene obleke, ki jih je preje sovražil. »Pokvarila mi je okusa«, je tožil in dandy je se je posmehoval možu. Ono pa, kar je Mme-Stael, ki se je v tem spoznala neke nazvala z mislimi demona, je bilo močnejše, kakor mož in dandy skupaj. Tressignies je postal mrčen. V družbi je bil živ, ljubezniv in je razpolagal z neurnimi dovtipi — ker tako morajo biti duhovitosni družbe, ki bi nas sicer zasmehovala, ako bi je ne znali na ta način držati v strahu. Nič več ni bil tako spreten v zabavi kakor prej... »Ali je zaljubljen?« so se vpraševali klepetci. Stara markiza de Cle-

rembault, ki je računala, da misli Tressignies na njeno vnukino, ki je prišla pravkar vsa sveža iz Sacre Coeur in je bila romantična, se je nevoljno izražala: »Ne morem vas prenašati z vašo hamletskim izrazom.« Iz mrčnosti je prešel v bolezen. Polt je postala kakor svinec. »Kaj vendar je temu Tressigniesu?« so se vpraševali in bili skoro na tem, da bi konstatirali Napoleonovega želodčnega raka, ko se je nekega dne povsem odtegnil povpraševanju in poizvedovanju po svoji osebi, napolnil na ena dve, kakor vojak svoje kovčke in izginil, kakor v pogrezilu.

Kam je prešel? Kdo bi se za to brigal? Leto dni je izostal, nato pa se je vrnil v Pariz in nadaljeval svoje družabno življenje. Nekega večera je ril pri španskem poslaniku, kjer se je sešel, mimogrede povedano najelegantnejši svet...

Pozno je že bilo. Souper se je pričel in množica se je izpraznila iz salonov v buffet.

V igralnici se je nudilo par gospodov trgovatno pri partiji šahista. Eden Tressignies-jevih partnerjev je listal po notesu s platnicami iz slonove kosti, v kateri je zapisoval stave in immogrede naletel na nekaj, kar mu je izvil vzklik, kakor človeku, ki se spomne na nekaj, kar je že pozabil...

»Gospod minister«, je vprašal hišnega gospodarja, ki je z rokami na hrbtni opazoval igro, »ali je Sierra Leone še v Parizu?«

»Seveda jih je še nekaj«, je dejal poslanik, »pred vsem vojvoda, ki je prvi med najuglednejšimi.«

»Kdo pa bi mogla biti neka vojvodinja Sierra Leone, ki je ravnokar umrla v Parizu in je morebiti v sorodu z vojvodom?« je nadaljeval vprašajoči.

LISTEK.

J. BARBEYD' AUREVILLY:

Maščevanje žene.

(Dalje.)

Mislila je, da odhaja. Pa pokazati mu je imela še nove plati svojega umotvora.

»In to tu?« je vprašala zančljivo in pokazala na modro skledico, ki jo je bil napolnil z zlatom.

»Vzemite denar nazaj«, je rekla. »Kdo ve? Morebiti sem bogatejša kakor vi. Zlato ne sme tu sem. Od nikogar ga nečem. In s ponosom ponižanja, ki je bilo njeno maščevanje, je dostavila: »Vlačuga sem le za pet frankov.«

Zadnja beseda je bila izgovorjena kakor je bila mišljena. Poslednja poteza je bila to one obrnjene vzvišenosti, one peklenke vzvišenosti, ki jo je razvijala pred njim in o kateri veliki Corneille gotovo ni imel v globini svoje tragične duše nikake predstave! Stud teh poslednjih besed je podelil Tressigniesu ju moč, da je šel. Vzel je zlata iz skledice in pustil toliko kolikor je zahtevala.

»Ker tako hoče!« si je rekel, »bom tudi jaz pritisnil na bodalo, ki si ga tišči v srce in pustil tam svojo blatno pego, ko tako hlepi po blatu.«

In zapustil je prostor v skrajnem razburjenju.

Svečniki so še vedno razsvetljevali in preplavljali s svetlobo navadna vrata, skozi katere je prišel. Razumel je sedaj, kaj sta pomenila ta bakljonosca tu, ko je bil prečital kartoto, nalepljeno na vratih, na kateri je stalo:

»Vojvodinja Arcos de Sierra Leone.«

In spodaj nesramna beseda, naznanjujoč obrt, s katero se je pečala.

Tressignies je dospel po tem neverjetnem doživljanju v tako uničenem stanju domu, da se je skoro sramoval. Bedaki — to je skoro toliko kot celi svet — mislijo da je pomlajenje lepa naredba narave, oni pa, ki poznajo življenje, vedo boljše, kake vrednosti to je. Tressignies si je strahom očitil, da je ravnal premaleniško... in zato je prisegel, da ne gre več k vojvodinji, kljub interesu, ki mu ga je vllila ta nezasišana ženska. »Po čemu« si je rekel, »vračati se v one okužene prostore, kamor se je član visokega plemstva samovoljno pregnal? Povedala mi je celo življenje, in brez truda si morem predstavljati neizogibne posameznosti njenega strašnega dnevnega žitja.«

Tako je Tressignies zatrdno sklenil ob kamnu in v samotni svoje sobe. Zakopal se je za nekaj časa in se odtegnil popolnoma vsemu razvedrilu, da bi mogel biti sam z utisi in s spomini na oni večer, s katerimi se je njegov duh nevzdržno napajal kakor z nenavadno in silno pesnitvijo s katero se ni dala primerjati nobena stvar iz Shakespeare-ja in Byrona, ki sta mu bila najljubša pesnika. Presedel je mnogo ur v naslanjaču in listal kakor v sanjah v vedno odprti knjigi tega poema tako strašne sile. Bil je to lotos, ki mu je vtisnil pozabljenje domovine in pariške družbe. In z velikim trudom se je oproščal iz tega razpoloženja in se vračal k družbi. Brezmadežne vojvodinje, ki jih je tam našel, so se mu zdele brezbarvno vodene.

Kljub temu, da Tressignies in njegovi prijatelji niso bili boječji, jim ni povedal niti besedice svojega doživljanja, siljen k temu iz nezna-

ši velik socialen boj za delavsko čast in njegove pravice.

Burno odobravanje je sledilo njegovim besedam in frenetičnega ploskanja ni hotelo biti konca.

Sodrug Appelt se popolnoma pridružuje besedam svojega predgovornika in prosi naj se pozabi sedaj na vse politične razpore, kateri so delili obe socialistične stranke, v interesu vsega delavstva; apelira na vstrajnost in solidarnost v tem velikem boju in konča s pozivom, da tudi drugo delavstvo ki ne stoji neposredno v boju, priporoče do zmage dobri delavski stvari.

Po globoko segajočem govoru pisatelja br. Rehofa se je vsprejela ostra resolucija proti krvosomom ljudske krvi in apel na vso dobro mislečo javnost.

Nato se je priglasil k besedi br. Radešček, kateri interpretira pozdrav in solidarnost narodno-socialnega uradništva ter je izročil predsedniku shodu br. Beranu 15 kron, katere je zložilo narodno-socialno uradništvo Kolinske tovarne kavinih primesi. V daljšem govoru pa je označil stalistično uradništva napram delavstvu in obljubil, da bo narodno-socialna uradniška organizacija v Kolinu zbirala redno prispevke za odpuščeno delavstvo.

Burno aklamiran je končal svoj govor, naka je dal nekatera pojasnila sodrug Zourek glede tvrdde Formánek, temu pa sledil zaključni govor predsednika br. Berana, ki je ob 9. uri zaključil ta krasno vspeši shod.

Naj-li še kaj pripomnim k temu v orientacijo tega nenavadnega pojava v boju med delom in kapitalom? Mislim, da ni treba, dasi je še mnogo podrobnosti, ki bi brezdomno zanimala naše narodno delavstvo, toda o tem mogoče prihodnjič, v kar bo najbrž še dovolj priložnosti.

K. I.

SPLOŠNI PREGLED.

Francosko-italijanski konflikt. V zadnjem času se ponavljajo vedno čedalje boljše konflikti med Italijo in Francijo, ki se sicer vedno mirnim potom končajo, a povzročajo vendar na obeh straneh dosti razburjenja. Zadnji konflikt pa je tako kritičen, da bi moral biti precej diplomat-skih potov, predno se zadeva uredi. Kakor znano je italijanska vlada obvestila velevalisti, da bo začela bombardirati turško obrežje v Rdečem morju. 27. januarja je komandant naznanil neki francoski družbi, ki vodi in vdr-žuje obrežno železnico Hodlida-Sanaa, da naj zapusti obrežne točke, ter stavi petdnevni rok. Ker pa družba tega ni storila, so Italijani res bombardirali posestvo in ga skoro popolnoma uničili. Francoski listi so vsled teh dogodkov skrajno razburjeni ter pozivajo vlado, da naj vendar že enkrat naredi konec vednim konfliktom z Italijo. Skoro gotovo je, da bo Francija poslala v Rdeče morje svoje bojne ladje, ker so francoski interesi vsled italijan-ske blokade v Hodeidi in Sabani jako ogroženi.

Gališki deželni zbor. Rusini nadaljujejo v gališkem deželnem zboru z hrupno obstrukcijo. V zadnji seji so predlagali zaključek iste, a, ker je poljska večina predlog odklonila za-čeli so nanovo z obstrukcijo in preprečili tako debato. Prihodnja seja se vrši šele v petek; ako se v odseku v tem času ne doseže spo-razum, tedaj sledi razpust.

Konec revolucije na Portugalskem. Državni prevrat, ki so ga hoteli uprizoriti klerikalci, monarhisti in podkupljeni delavski voditelji, se je popolnoma ponesrečil. Komaj je prebival-stvo zvedelo za te zveze, je takoj tudi izgu-bilo svoje simpatije, ter pustilo delavstvo samo, ki se je takoj vrnilo na delo. Kakor se vidi, je republikanska ideja na Portugalskem že ta-ko močna, da je vsak poskus pripeljati nazaj mladega Manuela brezuspešen. — Dunajski portugalski poslanik objavlja oficijelno poro-čilo, v katerem pravi, da vlada v deželi po-polnen red, da so delavci stopili v delo; od vseh strani prihajajo iz dežele vladi čestitke k nje-nemu odločnemu nastopu proti monarhistič-nim poskusom.

Klerikalci razkrinkani!

Klerikalno-nemška zveza za volitve v tr-govsko-obrtno zbornico razkrita. Ako bi se ke-daj naši pradedje obračali v grobovih, obra-čati bi se morali nad izdajalsko protislovensko politiko tistih sinov, ki se po krivici še prište-vajo Slovincem, dasi niso ničesar drugega, kot breznarodne, brezdomovinske duše, ki zlorab-ljajo ime slovenskega naroda na najbolj ne-časten način za povzdigo protislovenske rim-ske politike. Ni bilo zadosti, da so pritisnili klerikalci s sedmimi nemškimi svetniki ljub-ljanskemu občinskemu svetu naši, skozi 30 let samo čisto slovenski prestolici pečat dvojezič-nosti. Ni zadosti, da so se zasužnjili v deželnem zboru Nemcem in da so z njihovo pomočjo in z njimi ubili v tej najvažnejši korporaciji vsak pojav Slovencev po narodnem napredku in po narodni emancipaciji. Ne sramujejo se kleri-kalci nazivati se Slovincem, na Dunaju pa uganjajo najbolj izdajalsko, protinarodno in protiljudsko politiko. Danes pa zopet lahko presenetimo našo javnost z novim razkritjem, z

novim izdajalstvom

klerikalcev. Kranjski Nemci se v zadnjih letih ni-so nikdar udeležili volitev v trgovsko-obrtno zbornico v vseh skupinah, zadovoljevali so se s tem, da so postavljali kandidate v skupini ve-leobrtni in montanistični sekciji in tamkaj pro-drli s svojimi kandidati. Na tihem so se letos bratili klerikalci z Nemci. Skrivaj, pomoči in z ekvipažo se je peljal dr. Sušteršič pred krat-kim kot deželni glavar na ples v kazino. Skri-to, tihotapsko a premišljeno je oddal pri zad-njih volitvah v obrtno sodišče kanonik Kalan v skupini veleobrtni svoj glasovnico kot za-stopnik »Katoliške tiskarne«, za nemške kan-didate. Izza kulis klerikalne politike je odme-val v zadnjih dneh glas, da se pripravljajo kleri-kalci, združeni z Nemci na naskok na slo-venske obrtnike in trgovce in na naskok na

narodno-napredno stranko pri volitvah v tr-govsko-obrtno zbornico. Mesto da bi se zedi-nili Slovenci v boju proti Nemcem, opažamo na celi črti narodno mlčačnost, narodno »popu-stljivost, narodno izdajstvo klerikalcev v zvezi z Nemci in v boju proti narod.-napred. prista-šem na Kranjskem. To kar se je pričakovalo, to kar so klerikalci in Nemci že dolgo priprav-ljali, prišlo je včeraj na dan. Prvi dan volitev v trgovsko-obrtno zbornico je bil včerajšnji dan. In šele včeraj so pokazali kranjski Nemci pravo barvo, šele včeraj smo izsledili nemško-klerikalno zvezo za volitve v trgovsko-obrtno zbornico. Včeraj namreč je izšel naslednji

volilni oklic Nemcev:

Laibach, Datum des Poststempels.

P. T.

In Kürze finden die Ergänzungswahlen für die Handels- und Gewerbekammer in Lai-bach statt, und es wurde mit der Aussendung der Wahllegitimationen und der Stimmzettel bereits begonnen. An diesen Wahlen werden sich auch die Deutschen beteiligen, um ihren bisherigen Besitzstand in der Kammerver-tretung aufrechtzuhalten und auch ihre Stimmen in die Wagschale zu werfen. Zur Durchführung der Wahl hat sich ein Wahlausschuss gebildet, welcher an die geehrten Wähler und Wählerinnen die Bitte richtet, ihm unter Benützung des mitfolgenden Briefumschlags postwendend die Wahllegitimation und den unterschrie-benen Stimmzettel einzusenden, dessen Ausfüllung mit den Namen der Kandidaten in Laibach vorgenommen werden wird...

Der gefälligen umgehenden Einsendung der Wahlpapiere entgegensehend, zeichnet

hochachtungsvoll

der deutsche Wahlausschuss.

V kratkem se vrše dopolnilne volitve za trg. in obrtno zbornico v Ljubljani in ravno-kar se je začelo razpošiljati volilne legitima-cije in glasovnice. Teh volitev se udeležijo tudi Nemci, da si obdrže svoje posestno stanje v zborničnem zastopstvu in odločujejo s svo-jimi glasovi. V svrhu izvršitve volitev se je sestavil volilni odbor, ki se obrača na cenjene volilce in volilke s prošnjo, naj vpošljejo s po-rabo priložene kuverte z obratno pošto volilne legitimitacije in podpisane volilne glasovnice, ki se izpolnijo z imeni kandidatov v Ljubljani.

Pričakujejoč blagohotne obratne vpošiljatve volilnih papirjev, beleži

z odličnim spoštovanjem

Nemški volilni odbor.

Jasno je kot beli dan, da je s tem oklicom nepobitno dokazana zveza med Nemci in kle-rikalci. Nemci niti svojih kandidatov niso po-stavili. V Ljubljani pravijo, da bodo izpolnili glasovnice in niti svojim nemškim pristašem ne povedo, da jih bodo izpolnili s klerikalnimi kandidati. Nemški luteran in katoliški Slovenec objemala se bodeta zopet ta teden v skupni slogi, v skupnem boju zoper tiste edine Slo-vence, ki se bore še za obstoj in za bodočnost slovenskega naroda. O tehtnici in o tehtanju nemških glasov govori nemški volilni oklic, a mišljena je tukaj tista tehtnica, na kateri eni strani se bo tehtal katoliški škof Jeglič in nem-ški luteran Ambrožič, na drugi strani pa slo-venski naprednjak.

Kompromis klerikalcev z Nemci

mora izzvati v prsih vseh pravih Slovencev mogočen klic ogorčenja. A to ogorčenje, ta jeza ne sme ostati samo doma. Dobiti mora duška v masčevanju, v najkrvoločnejšem mašče-vanju, ki mora napotiti naše ljudi v najbolj brezobziren boj, v najbolj viharne vrste naših bojnih čet, boj, ki mora dovesti napredne Slo-vence do popolne zmage pri volitvah v trgo-vsko-obrtno zbornico proti združenim Nem-cem in klerikalcem. In vi

slovenski trgovci in obrtniki,

ki čutite v sebi narodno silo, ki vam jo je dalo mleko slovenske matere, vi stopate na voliče: Ne gre toliko za narodno-napredno stranko, vaše stanovske koristi so v prvi vrsti v ne-varnosti. Zvezel se je nemški velekapital s klerikalno mrtvo roko predvsem zato, da uniči in zamori našega malega slovenskega trgovca in obrtnika. Nič manj pa niso v nevarnosti va-ši narodni in vaši napredni ideali. Nemško-kle-rikalna zveza hoče odvzeti vam vsako samo-stojnost, vsako svobodo, zamoriti vam hoče vaš najdražji zaklad vašo narodnost. Še ena

posledica kompromisa

se bo pokazala. V skupini veleobrtni šli bodo tudi skupaj Nemci in klerikalci in slovenski klerikalni glasovi pomagali bodo v tej skupini Nemcem do zmage. Na ta način upajo naši na-sprotniki z združenimi močmi, da dobe v tr-govsko-obrtni zbornici zanesljivo večino. Raz-krinkana, razkrita je vsa hudobija in vse izdaj-stvo klerikalne politike za predstoječe volitve. Dovolj je pojasnjen položaj, v katerem se na-hajamo. Na vas napredni trgovci in obrtniki je ležeče, da sramotno podleže klerikalno-nem-ška zveza in da zmagoslavno proderete pri vo-litvah vi in z vami narodno-napredna stranka, narodno-napredna ideja. V boj torej, na delo do zmage!

DNEVNI PREGLED.

Trgovci in obrtniki. spominjajte se, da so vas klerikalci hoteli uničiti s konsumnimi dru-štvi in da je vam edino napredna stranka stala v tem težkem boju ob strani, zavedajte se, da so klerikalci osredotočili vse svoje težnje na to, da ugonobe krepak in svoboden trgovski in obrtni stan, ter volite kot en mož kandidate, ki jih vam priporoča narodno-napredna stranka. — V Ljubljani, dne 31. januarja 1912. — Za volilni odbor: Dr. Ivan Tavčar, župan ljubljans-ki. Dr. Fran Novak, deželni poslanec.

Volilci in volilke v trgovsko in obrtno zbornico! Somišljeniki so vsled sleparij, ki so

jih klerikalci izvršili pri zadnjih volitvah v tr-govsko in obrtno zbornico, skrajno nezaupljivi, da ne zaupajo legitimaciji in glasovnici našim pooblaščenim. In to je prav! Zato poziva-mo vse somišljenike, trgovce in obrtnike, ki ne zaupajo pooblaščenem, naj svoje legitima-cije in glasovnice osebno prinese ali pa reko-mandirano pošljejo v »Tajništvo narodno-napredne stranke« (Wolfova ulica št. 10, Do-lenčeva hiša I. nadst.), ki je odprto vsak dan od 8. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Lahko pa oddajo glasovnice tudi pri predsedniku cen-tralnega volilnega odbora pri dr. Fran Nova-ku v Dalmatinovi ulici št. 3.

Klerikalna agitacija za trgovsko in obrtno zbornico. Ker so se trgovcem in obrtnikom glasovnice že dostavile po pošti, napenjajo kleri-kalci vse sile, da bi trgovce in obrtnike pre-motili. Opozarjamo naše somišljenike, naj pa-zijo na vse klerikalne zvijače. Mnogi klerikalci se lažejo našim ljudem, da agitirajo za našo stranko. Včeraj dopoldne je celo pri neki izven vsakega dvoma zanesljivi ljubljanski rodbini prišel iskat glasovnice neki mladi fante, ki je in glasovnice g. Ribnikar. Iz drugih koncev pripovedoval, da ga je poslal po legitimacijo mesta se nam poroča, da so klerikalci že mno-go glasovnic pokradli in jih na prav goljufiv na-čin izšli od naših ljudi. Več slučajev smo si dali že s pričami podkrepiti in dotični krivci bodo imeli dovolj opravlja pred sodiščem. Ako smo spravili v sodno preiskavo Kregarja in Šteteta, potem naj se sleparski klerikalni agitatorji kar pripravijo, da bodo marširali naravnost v luk-njo. Naše ljudi pozivljamo, da nam vsak tak slučaj nemudoma javijo. Zlasti naše žensstvo in naše somišljenike brez razlike stanu pa kličemo naj gredo od hiše do hiše in naj z neumornim delom poderejo vse nade klerikalcev, ki so se kakor kaže prvi dan volitev, v zvezi z Nemci z vso ostudnostjo nasilstva vrgli v boj. Na delo torej!

Tovarnar Pollak na agitaciji za volitve v trgovsko-obrtno zbornico. S polnim aparatom delujejo klerikalci in Nemci za volitve v tr-govsko-obrtno zbornico. Celotako miren člo-vek kot je sicer tovarnar Pollak je čutil po-trebo, da pošlje v agitacijo svoje uslužbence. Včeraj namreč je lazil po šolskem drevoredu med mesarji njegov uslužbenec Globelnik, ki je naravnost izsiljeval od mesarjev glasovni-ce. Pretel jim je, da Pollak ne bo več od njih kupoval kož, ako ne bodo volili klerikalno. Ta-kega človeka bi morala pristojna oblast na licu mesta aretirati. Od tovarnarja Pollaka in njegovih uslužbencev pa je skrajna nesram-nost, da si kaj takega upajo. Pollak sam naj-boljšje ve, da noben tovarnar v celi Avstriji tako slabo kož ne plačuje kakor ravno on. Iz Češkega in celo izven naše države, iz Nem-čije itd. dobiva Pollak kože, ki so morda tudi za 40% dražje, kot pa so kože, ki mu jih pro-dajajo naši mesarji. Edin odgovor proti Polla-kovim izzivanjem od strani naših mesarjev bi bil, da ustanove po zgledu mesarjev drugod zadrugo za razpečevanje kož. Ta naj bi odda-jala kože potom licitacije najvišjim ponudni-kom. Danes pa ves masten dobiček pri kožah spravi tovarnar Pollak, ki misli, da na podlagi svojega klerikalnega in katoliškega prepriča-nja lahko dikтира našim mesarjem naravnost oduško nizke cene.

Kako se podpisujejo glasovnice za trgo-vsko in obrtno zbornico? Opozarjamo, da mo-rajo moški volilci sami podpisati glasovnice tam, koder je naznačeno: Podpis volilca. — **Ženske volilke** morajo ravno tako same po-dpisati glasovnice, ako nimajo po obrtnem redu postavljenega upravitelja. Ako imajo upravi-telja, podpiše ta in pristavi k svojemu imenu »upravitelj«. Ako pa ženske volilke nimajo u-pravitelja, podpišejo, kakor zgoraj omenjeno same, zraven njihovega imena pa mora po-dpisati kak moški, ki mora svojemu podpisu do-staviti: Volilni pooblaščenec. — Dobro je, ako je tisti moški, ki podpiše žensko glasovnico, tudi volilec v trgovsko in obrtno zbornico, vendar je lahko tudi vsak drugi moški, paziti pa je, da je dotični moški izpolnil 24. leto. Vsak moški sme podpisati samo eno glasovnico. O-sebe, ki ne znajo pisati, morajo napraviti pred svoje ime, ki ga kdo podpiše, križec, podpisati se morata zraven še dve drugi priči, ki mo-rata biti stari 24 let.

Iz Mokronoga. Danes, dne 3. t. m. ob 4. popoldne je pri nas pričel razsajati vihar, ki je prinesel tudi sneg. Med viharjem se je pri-čelo bliskati in grmeti kakor v poletnem času med nevihti. Ko pišem te vrstice ob 6. zvečer je zapadel sneg že grozno visoko, ter sneži grozovito naprej med bliskom in gromom.

Inženir je postal g. Gvido Gulič, član in nekdanji predsednik »Kluba slov. tehnikov v Pragi«. Dne 3. t. m. je na tukajšnji češki teh-niki napravil z odliko drugi državni izpit iz strojnega inženirstva. Čestitamo!

Velikanoč in Družba sv. C. in M. Čudno se je zdelo vsem prijateljem Družbe sv. C. in M. da letos ni bilo dobiti v prodajalnah ciril-metodovih božičnih razglednic, pač pa so se vsepovsod usiljevale razglednice klerikalne Straže in marsikateri krajar, je šel, dasi nam-nenjen »Družbi« v napačni žep; razglednice »Straže« so bile dosti vabljive in pomenljive. Zato mislimo, da je primerno, ako opozori-mo družbeno vodstvo, da pravočasno poskrbi za velikonočne ciril-metode razglednice in jih razpeča s primerno reklamo. Slovenskih umetnikov-illustratorjev imamo že toliko, da se enemu ali drugemu izročila izdelava kompo-zicije za letošnje velikonočne razglednice, ki na vsak način nesejo lep izkupiček! Tistih par desetakov, ki jih zasluži ilustrator pač ne bo oviralo, da bi tudi »Družba« ne izdajala robe domačega izdelka! Upamo, da bo »Družba« hotela sama sebi dobro in nje prijatelji bomo z veseljem razpošiljali o Velikinoči družbine razglednice v prosep našega obrambnega dela!

Akad. društvo »Slovenija« na Dunaju pri-redi svoj februarški občni zbor v sredo, 7. t. m. zvečer ob 8. uri v restavraciji »Zum Magi-strat«, I. Lichtenfelsgasse 3. (poleg rotovža). Gostje dobrodošli! V torek, 6. t. m. ob 6. uri

zvečer se začno predavanja zopet v društve-nem »politično-parlamentarnem seminarju, pod vodstvom g. urednika dr. A. Kramerja. Preda-vanja se vrše v društvenih prostorih in so pri-stopna vsem naprednim akademikom.

LJUBLJANA.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes, v torek, se igra prvič za par-abonente Her-manna Bahra izvrstna veseloigra »Koncert«. — V četrtek se poje prvič izven abonenta; za lože nepar velika lirična opera »Rusalka«, spe-snil Jaroslav Kvapil, uglasbil Anton Dvořak. Gostujeta ga. A. Kramperova in gdč. Marija Peršlova, člen poznanjskega mestnega gleda-lišča. — V soboto prvič Henrika Ibsena vese-loigra »Zveza mladine«. — V nedeljo popoldne Weisssova opereta »Revizor«, zvečer drugi Dvořakova opera »Rusalka«. — Pripravljajo se Parmova opereta »Caričine Amaconke«, Antona Funtka drama »Tekma« in burka »Mi-ljion«.

† **D. Ludovit Jenko.** Včeraj dopoldne je u-mrl po daljši bolezni dr. Ludovit Jenko, zdrav-nik v Ljubljani. Pokojnik je bil velik občudova-lec ruskega jezika, bil je ves čas predsednik »Ruskega kružka«, ta učitelj rusčine v istem. Dosegel je starost 71 let. Blag mu spomin!

Umrli so v Ljubljani. Mati Elizabeta Schmitt, uršulinka, 79 let, Kongresni trg 17. — Janez Krmeč, drvar, 72 let, Tesarska ul. 3. — Anton Novljan, tesar, 64 let, Hradeckega vas 19.

Tujiški promet v Ljubljani. Meseca janua-rija 1912 je prišlo v Ljubljano 4676 tujcev. — 107 več nego prejšnji mesec in 549 več ka-kor lani meseca januarja. Nastanilo se je pa v hotelih: Union 1189, Slon 1063, Lloyd 359, Cesar avstrijski 252, Ilirija 155, Južni kolo-dvor 136, Štrukelj 113, Malič 111, Tratnik 84 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 1214 tuj-cev. — Bilo pa jih je s Kranjskega 1210, z Dunaja 796, iz slovenskih dežel 980, iz dežel češke krone 167, iz ostalih avstrijskih dežel 935, iz Ogrske 102, iz Hrvatske in Slavonije 224, iz Bosne in Hercegovine 40, iz Nemčije 70, iz Italije 28, iz Rusije 3, iz Anglije 2, iz Francije 6, iz balkanskih dežel 49, iz Rumunije 2, iz ostalih evropskih držav 33, iz Severne Amerike 22, iz ostale Amerike 3 in iz Azije, Afrike in Avstralije 4 tujci.

Tujci v Ljubljani. Dne 4. svečana: Viktor Scarpa, bančni ravnatelj, Zader. — Drago Vla-hović, trgovec, Senj. — Dr. Julij Schlag s sinom, dvorni svetnik, Rind, Anderl, Grünwald, Riedick, Leuschitz, Artweger, Hahn, potniki, dr. E. Reiss, odvet. kand. Dunaj. — Herman Kmet, učitelj, Besnica. — Milko Turk, visoko-šolec, Novo mesto. — Viljem Tome, žel. ura-dnik, Zagorje ob Savi. — S. Ettinger s soprogo, trgovec, Petrograd. — G. Bohutinski, profesor, T. Vuglač, laborant, Križevci. — Kern, oskr-bnik, Podstreda. — Jos. Nussbaumer, Zug v Švici. — Theuerschuh, trgovec, Tržič. — Dr. Karel Spiller s soprogo, odvetnik, Cirkveni-ca. — Teppey, industr., Celje. — G. Eger s soprogo, industr., Železniki. — Oton baron Apfalter, komornik, Križ pri Kamniku. — Pe-zdire, Crnomelj. — Ivan Birola, industrijec, Zagorje ob Savi. — Kramar, kavarnar, Kranj. — Rud. Potočnik, c. kr. sodnik, Idrija. — Ivan Omerzu s soprogo, trgovec, Loke pri Zavor-ju. — Emil Orožen, c. kr. notar, Kamnik. — Ivan Kofou, žel. uradnik, Št. Peter.

Kinematografi »Ideal«. Pozor! S 3. febru-arijem trajajo večerne predstave po 1 in pol ure. Spored za 6., sredo 7. in četrtek 8. februarja 1912. Popoldanski spored: Bolniška pomoč ri-bičem na Islandiji. (Naravni posnetek.) Ženito-vanje. (Komično.) Tri dražestne mučice. (Pre-krasen naravni posnetek.) Preuslužni Little Hans. (Jako komično.) Verolomstvo in udanost. (Ameriška drama.) Mirko ni iz Bedakovega. (Velekomično, igra 6letni Mirko Aberlard.) Ve-černi spored: Izdajalka. (Dramatska vojna epi-zoda iz nemško-francoske vojne z odlično igral-ko Asto Nielsen.) V soboto, dne 10. februarja: Smrtni beg. (Senzacijska ruska nihilovstvska drama.) Zapomnite si natančno datum: 13., 14., 15. februarja pri vseh predstavah: Tripolis. (Voj-ni posnetek) in komična privlačnost z Maksom Linderjem.) Predstava traja poldrugo uro.

I. obrtniški ples se vrši v sredo dne 14. t. m. v veliki dvorani »Narodnega doma«. Sodeluje »Slovenska Filharmonija«. Predprodaja vstopnic po 1.60 v Sešarkovi trafiki in pri Malovrhu (Sv. Jakoba trg). Zvečer pri blagajni po 2 K obitelji treh oseb 5 K. Dohodki se porabijo v dobro-delne namene.

Društvo slov. trgovskih sotrudnikov v Ljubljani priredi 10. t. m. svoj zaključni plesni venček. Iz prijaznosti oskrbuje godbo popolni salonski orkester Sokola I. Začetek ob pol 9. Vstopnina 1 K.

V kavarni »Central« igra vso noč dunajska damska elitna kapela pod vodstvom kapelnice Drage Budek.

Vremensko poročilo. 5. sveč. predp. Stan-je barometra v mm: 725.4. — Temperatura v C stopinj: 9.0. — Veter: sever. jvzh. Sneg.

Klerikalci pri delu za ljudstvo.

Neverjetno odušstvo. O oduših, ki so kraške kmete žulili se še poroča: V nedeljo, dne januarja t. l. je bil prišel v Sežano veleposest-nik iz neke občine sežanskega okraja, ter si iz-posodil pri Josipu Rebcu ravnatelju pisarne c. kr. notarja dr. Rumerja v Sežani posojilo za 500 K. Rebec mu je to vsoto posodil proti 10% obrestim za dobo enega meseca torej 120% na leto. Isti dan je naprosil dotični veleposestnik Petra Švagelja, naj mu izposluje nekoliko denarja na posodo. Švagelj mu je res storil to u-slugo; peljal ga je k Edvardu Štolfi, ki je možu posodil 200 kron proti temu, da mu je podpisal menico za 400 kron, prispevno po 24 ur; torej bi bile obresti znašale nič manje nego 36.500 od sto; ali, da se jasneje povemo, bi bil moral ta veleposestnik v enem letu za 200 kron pla-čati 73.000 (trinsedemdesettisoč) kron obresti.

Potem, ko je bil od Edvarda Štolfa dobil to posojilo, je mož ostal v Sežani čez noč. Drugi dan, v ponedeljek, dne 22. januarja t. l. sta ga pa prišla iskat v Sežano njegovi oči in njegova žena. Kaj se je potem zgodilo med njimi ni znano. Dejstvo je pa, da sta bila v petek, dne 26. januarja aretirana 30letni Peter Svagelj in 28letni Edvard Štolfa. Ker se je pa zvedelo, da je ravno oni dan, ko je Štolfa posodil onemu veleposesniku na tako odušerki način onih 200 kron, tudi Josip Rebec istemu posodil 500 kron, je sodnik pozval tudi Rebeca. Vendar ni bil ta proglašen aretovanim. V Sežani se pripoveduje, da ga je dal sodnik aretovati le zato, ker se je pred njim — to je pred sodnikom — vedel zelo arogantno: mož je bil namreč kakor ravnatelj notarske pisarne vsak dan na sodišču, ter je mislil, da si sme dovoliti marsikaj, kar bi si drugi ne smel. Ko je bil pa vsled tega svojega vedenja aretovan, so ga seveda kakor vsakega drugega aretovanca preiskali: in uspeh te preiskave je bil, da so našli v njegovih žepih kakor se pripoveduje — večje število takih odušerkih menic, kakor je bila ona, ki jo je bil omenjeni veleposetnik podpisal Edvardu Štolfi. Edvard Štolfa in Peter Svagelj sta bila minuli ponedeljek, dne 29. januarja izpuščena na svobodo, a Josip Rebec je pa bil pridržan v zaporu. Seveda bosta morala tudi Štolfa in Svagelj odgovarjati sodniji radi odušerka. Aretovani Josip Rebec ima komaj 27 let ter se je oženil šele pred enim mesecem. Na sličan način, kakor gori naveden veleposetnik, je bilo oškodovanih še 21 drugih kmetov. V vsem je torej oškodovanih 22 kraških kmetov. Tako se klerikalci pogrezajo od enega poloma v drugega, od ene sleparije v drugo. Čudno ni, da taki ljudje molče o svojih ogromnih sleparijah in molče tudi o Štefetu in Kregarju.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

ODGODITEV ŠTAJERSKEGA DEŽELNEGA ZBORA.

Gradec, 5. februarja. Z ozirom na odgoditev štajerskega deželnega zbora je izdal Slovenski klub spomenico, v kateri svojim volilcem slika politični položaj ter povdaja in razlaga vzroke, ki so Slovence silile do obstrukcijske taktike.

POLJSKO-RUSINSKA POGAJANJA.

Lvov, 5. februarja. V dobro informiranih poljskih krogih se naglašja, da bodo pogajanja med Poljaki in Rusini imela vendarle popolen uspeh, kar bi bilo velikega pomena tudi za razvoj parlamentarnega položaja na Dunaju, ker ni izključeno, da bi se po uspehi spravi Rusini pridružili vladnemu bloku.

VIHARJI IN ZAMETI.

Dunaj, 3. februarja. Iz vseh krajev prihajajo poročila o velikih viharjih in zametih. V veliko krajih je promet popolnoma ustavljen.

Gradec, 6. februarja. Graški župan je podal izjavo, da mestnemu magistratu vsled socialno demokratične stranke v občinskem svetu primanjkuje denarja, da ne more spraviti iz ulic zapalega snega. Tako leži po ulicah nad pol metra visoko snega.

Trst, 6. februarja. Sneg je zapadel 30 centimetrov visoko, danes divja velika burja, tako da je ves tramvajski promet ustavljen.

Budimpešta, 6. februarja. Iz province prihajajo vesti o velikih snežnih viharjih. Vlaki imajo velike zamude, deloma je pa tudi promet ustavljen.

Neapelj, 6. februarja. Vsled velikih viharjev ni mogel vojaški transport namenjen za Tripolis zapustiti tukajšnjega pristanišča.

Berlin, 6. februarja. Po vsi zemlji vladajo veliki snežni zameti, snega je padlo nenavadno mnogo in to v jako kratkem času.

MINISTRKA KRIZA V SRBIJI.

Belgrad, 6. febr. Kralj Peter je poveril sestavo novega kabineta predsedniku mladodikalne stranke Ljubi Stojanoviću z nalogom, da sestavi koalicijski kabinet. V merodajnih krogih pa se dvomi, da bi mogel Stojanović radi močnega odpora staroradikalcev izvršiti svojo nalogo.

ZBLIŽANJE MED BOLGARSKO IN GRŠKO.

Pariz, 6. febr. V tukajšnjih diplomatskih krogih se trdi, da se je posrečilo doseči popolno zblizanje med Bolgarsko in Grško. Bolgarski kralj obišče v najkrajšem času grškega kralja v Atenah.

PERZIJA.

Petrograd, 5. febr. Ker se je bivši šah Ali Mohamed umaknil iz dežele, vlada v Perziji mir. Rusija misli že odpoklicati svoje čete iz zemlje.

KITAJSKO POSOJILO.

London, 6. febr. Tukajšnja banka Karberg & Comp. je pripravljena novi kitajski vladi izposlovati šestodstotno posojilo pod — njem, da vlada nabavi vse svoje orožje pri Škoda delavnicah, ker s temi je banka Karberg v kupcijskih zvezah.

TATVINE V ŽELEZNIŠKEM SKLADIŠČU.

Cernovice, 6. febr. V tukajšnjem železniškem skladišču so prišli na sled velikim tatvinam. Zaprli so par uradnikov, ki so na sumu, da so organizirali celo tatinsko družbo. Precejšnja škoda znaša nad 80.000 kron.

RAZNO.

* **Državni pravdnik tepen.** Budimpešta, 5. februarja. Državnemu pravdniku Heriću se je pripetila včeraj zelo neljuba afera. Pritožil se je pri nekem redarju nad nekim avtomobilom, ki je po njegovem mnenju prehitro vozil, ter

zahteval od redarja, da napiše številko avtomobila. Ker ga redar ni poznal, ga je osorno zavrnil. Začela sta se prepirati in redar je državnega pravdnika tako pretepel, da je bil ta težko ranjen.

* **Ponesrečen izumitelj.** Pariz, 5. februarja. Kroat Fran Reichelt, ki je izumil padalo za zrakoplove se je spustil včeraj s prve galerije Eifflovega stolpa s svojim padalom. Padalo ni funkcioniralo in si je Reichelt, ki je avstrijski podanik, zlomil hrbtenico in obe nogi ter obležal na mestu mrtev.

* **Požar na ladji.** New-York, 5. februarja. Parnik »Consols« je začel goreti in se potopil. Moštvo se je rešilo.

* **Nezgodna Jana Kubelika.** New-York, 5. februarja. Znani virtuoz Jan Kubelik se je z nožem tako nesrečno urezal v roko, da en teden ne bo mogel koncertirati. Kubelik zahteva od svoje zavarovalne družbe nad 23.000 dolarjev odškodnine.

* **Vlak povozil deset oseb.** Odesa, 3. febr. Brzovlak je zadel v voz, na katerem se je vozilo deset oseb od svatovščine. Vlak je voz popolnoma razbil. Vseh deset oseb, med njimi tudi ženin in nevesta, je mrtvih.

* **Smrtna nesreča pri rokoborbah.** V mestu Lodz na Ruskem se vrše sedaj velike mednarodne rokoborbe, katerih se je udeleževal tudi priznani poljski atlet Stanislav Ciganiewicz, ki je nastopal kot zmagovalček v velikih tekmah. Na svečnico je bil napovedan boj med Ciganiewiczem in italijanskim rokoborcem Cartageni. Italijan je napadal Ciganiewicz z vso silo, tako da je bil že ves nervozen. V tretjemходу pa se je posrečilo Cartageniju, da je s spretnim, bliskovitim napadom zagrabil Ciganiewicz okoli telesa, dvignil ga kvišku, potem ga pa iz višine vrgel z vso silo na tla, da je priletel popolnoma na hrbet. V tem hipu pa, ko je Ciganiewicz padel, je naenkrat pobledel, stegnil noge, roke so mu omahnile, oči osteklenele, prihitel je takoj zdravnik, ki je odredil, da so ga prepeljali v bolnico, kjer je kmalu na to umrl. — Od druge strani se pa poroča, da je kriv nesreče Italijan Cartageni, ki se je psluževal nedovoljenih prijemov, zagrabil je namreč Ciganiewicz za glavo, katero je tiščal navzdol, telo je pa dvignil in tako vrgel svojega nasprotnika na tla. Zdravnik je konstatiral, da je umrl atlet vsled pretresenja možgan. Ciganiewicz je star šele dvajset let, šele lansko leto je dovršil s maturo krakovsko gimnazijo in se potem posvetil popolnoma atletiki kakor njegov brat svetovni mojster Zbiško.

* **O zdravju telefonistinj.** Na Angleškem se je pred nedavnim ustanovila zdravniška komisija za preiskavanje zdravja telefonistinj, ki je sedaj podala uradno poročilo. V celem se je povprašalo oz. preiskalo 248 telefonistinj. Od teh jih je 142 navedlo, da je njih zdravje vsled službe pri telefonu več ali manj trpelo. Za glavni vzrok navaja komisija dejstvo, da telefonistinj samo dva čuta, vid in sluh trajno uporabljajo. Poleg tega, da mnogo govore, morajo biti vedno pozorne. K temu pride še stroga paznja na znamenja, posebno če je z več stranj naenkrat klicana. Poročilo omenja med drugim, da mnogokrat nespametno postopanje občinstva delo telefonistinj obtežuje. Nadaljnja težava službe je hudi pritisk poslušalnega in govorilnega aparata na glavo in na prsa. Vedno vstajanje s tem namenom, da doseže go-

renje spojitve pa povzroča veliko utrujenost. Komisija predlaga, da naj se v službo ne srejeja takih, ki so nagnjene k bledičnosti ozir. slabokrvnosti in ki nimajo močnega živčnega sistema. Kot predpogoj za zadovoljivo službo navaja komisija miren in enakomeren temperament. Nadalje se izreka komisija v tem smislu, da mnogi slučajni nevrastenije, ki jih je opazila, so bolj posledica namčenja k tej boleznijo že pred nastopom službe kot pa ravno posledica službe same.

* **Parnik »Alleghany« se potopil.** Parnik Hamburg-Amerika-proge »Alleghany« je trčil skupaj z angleškim parnikom »Romaron« in se potopil. Moštvo in pasažirji so se rešili.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisanim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Ena štrklakasta (stichelhaarig) lovska psica se proda v Kolodvorski ulici št. 7.

Pohištvo za ženine in neveste prodaja po jako ugodnih cenah Simon Praprotnik, Jenkova ulica št. 7., Ljubljana.

Soba s kuhinjo ali brez, se takoj odda. Kje, pove »Prva anonimna pisarna«. 112—1

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 5. februarja 1912.

Termin.		
Pšenica za mesec april 1912	za 50 kg	12 09
Pšenica za mesec oktober 1912	za 50 kg	11 22
Rž za mesec april 1912	za 50 kg	10 79
Koruzna za mesec maj 1912	za 50 kg	9 07
Oves za mesec april 1912	za 50 kg	10 35

Gostilniške prostore

s koncesijo
se odda v najem za majev termin na Turjaškem trgu št. 1., bivši »Katoliški dom«. Vpraša se istotam v gostilni, ali v pisarni Filipa Supančiča. Šubiceva ulica 5. 110

Telegram!

Kavarna CENTRAL
Ravnokar došla dunajska damska elitna kapela

Draga Budek.

Koncert vso noč. Vstop prost.
Kavarna do jutra odprta

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. K 800.000.
Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 68 —

Prikazen, črna mrka senca se je sklonila in vprašala:

— Kdo je to?
— Državni jetnik, sir, sta odgovorila ječarja.

— Pomagajte, pomagajte! je ponovil Hardy. Gospod, ali ste plemenitaš? Poslušajte me! Pomagajte mi! Oh! Odhaja! Na pomoč! Na pomoč!...

Orjaka, ki sta bila trenutek postala, sta ga vlekle dalje. Nori se je naglo odstranil v nagonu nove misli in se zgubil v žrelo teme... Odšel je s svojimi mislimi. Hardy je slišal le še mrko rezanje, nato ječanje — in molk je zavladal.

Ječarja sta hodila urnih korakov. Dva vrtova, in zopet dvorišče so prekoračili; Hardyju se je zdelo, da so hodili po himeričnem mestu in da so stale palačev njem v omotici. Ustavili so se na zapuščenem prostoru, na koncu katerega se je vzdigoval, osamljen, žalošten in zamišljen hidelonski stolp. Za stolpom izven obzidja Hiše Saint Pol je ležala orjaška masa Bastije Svetega Antona, ki jo je zgradil profos Aubryot in je imela osem stolpov in ki ji je prišlo pariško ljudstvo nekega juljskega dne iztrgalo drobovje. Manjkal je takrat Bastiji le še jarek in najvišji okop.

Hidelonski stolp torej se je nahajal blizu nove Bastije, v ozadiju onega Saint-Polskega terena, kamor nikdar ni stopila noga; ob burnih večerih je ta kot kazal mračno in težko svojo zapuščenost in vplival še strašljivejšo, odkar se je tej pošastni senc pridružila še senca Bastije z jasnimi stolpi; korenine in osat

Umetni in trgovski vrtnar
J. WIDER, v Ljubljani.
Trgovina cvetlic:
Šelenburgova ulica št. 3.
Vrtnarija:
Cesta na Rožnik št. 25.
Točna postrežba in takojšnja izvršitev vsa-kovrstnega vezanja cvetlic. 50

Velenjski briketi

so največji, najtežji in tudi najcenejši briketi.
Trboveljski salonski in kosovni

premog.
Suha drva

vseh vrst in velikosti dostavljena na dom, priporoča po najnižjih cenah tvrdka

St. C. Tauzher, Ljubljana
Dunajska cesta št. 47.
Telefon št. 152. 51

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREO, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica.
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
JAMSEK, Tržaška cesta.
JEZERŠEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
STRKOVIČ, Dunajska cesta.
STRAVS, Škofja ulica.

Nevers je odvezal mošnjo, nabito z zlatom in jo vrgel po mizi; Saitano pa se je dotaknil s koncem prsta in jo potisnil od sebe, mrmrajoč sprijaznim glasom:

— Pozneje, gospod, pozneje me doleti poplačilo; z bogom in... nasvidenje!

Odšel je polagoma in Nevers je gledal za njim, presenečen, podjarmljen, in si zašepetal:

— Ta je moj smrtni sovražnik. Zakaj?

Nekaj trenutkov pozneje je stal Hardy pred Neversom. Sledila je strašna doba, Nevers je motril Hardyja nepremično, z bodalom v roki. Prebosti ga je hotel. Vedel je, da ga ubije... in vendar ni zamahnil. Hardy je opazoval to silhueto, v grlu ga je dušilo, ni mogel spregovoriti in srce mu je burno tolklo. Je li spoznal moža iz kapele?... Gotovo pa je spoznal smrtnega sovražnika.

Hipoma pa je začel hoditi grof gori in doli in hropi, kakor hrope divja zver, ki jo nekaj ovira. Kaj ga ovira? Slabost dečka... Pa govoril si je: priča je to, ki bo kričala: videl sem! Ustavil se je in premišljeval, dva koraka pred Hardyem. Passavant mu je sledil s pogledom in naenkrat iztegnil roko proti njemu in zakričal:

— Kri se vam drži na obrazu! Ubijali ste! Koga ste ubili?...

Skoro instinktivno je bil zakričal.

— Čegava kri je to, čegava kri? je ponavljal Hardy nevede, udajajoč se le strahu, ki ga je navdajal.

Nevers je prestrašen odstopil. Iskal je in si dajal pogum, da prenese slabost, ki ga je napadla. Bil je z nogo in preklinjal ter se

Hiša Saint-Pol. 17.

— 65 —

Senzacijonalna prodaja

najnovejše pomladanske konfekcije!

Ravnokar dospela sveža najmodernejša konfekcija K 14—naprej za dame in sicer lepi dolgi paletoti in kostumi od ter modre in barvaste jopice za deklice od K 4—naprej, "otroke" 2—

Anleško skladišče oblek Mestni trg števil. 5.
O. Bernatovič.

Slovenci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Meto-
dove šolske družbe!

Sveže!

Vsak petek

Sveže!

adranske in severomorske ribe.

V ponedeljek, sredo in soboto dunajsko-novomeške klobasice in dunajski kruh. — Vsak ponedeljek praške jetrne in krvave klobase pri tvrdki

T. MENCINGER v Ljubljani,
Sv. Petra cesta.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani ima v zalogi in priporoča sledeče:

Jan Legova knjižnica: Rape: Dane. Cena 1 K.
Slap: Turk pri Sv. Tihom, Pustrova
kojiga. Cena 1-20 K.

M. Gregorič: Otroški
oder, gled. igre z
mladino. 1-50 K.

Štupar: O prvih in
spojnih, Ilustrov.
Cena 1-50 K.

Brunet: Telovadba.
Cena 4 K.

M. Šček: Belezke iz
fizike in kemije.
Cena 40 vin.

Marolt: Zgodo-
vinske učenice s i-
ke. Cena 2 K.

Vizitke

Engelbert Gangl:
Beli rojaki.
Cena vezani knjigi K 3—,
broširani K 2-60.

Kuverte s firmo

Kaj izide zopet

?

Trgovske račune

Knjižnica Učiteljskega konvikta: Julčka Mišjakovega
zbrani spisi I., II. in III. zvezek. Cena à 1-50 K. —
Rape: Mladini. Cena 1-50 K. — Gangl: Zbrani spisi.
I. zvezek. Cena 1-50 K.

Adamič: Slava Cesarju! Spevoigra za
mladino. Cena 3 K. — Besedilo k
Adamičevi spevoigri. Cena 10 vin.

Zirovnikove na-
rodne pesmi. I.
in II. zvezek.
Cena à 20 vin.

Bretl: Kako si o-
hranimo zobe.
Cena 20 vin.

Vse predpisane in
potrebne šolske
tiskovine.

Razni napisi na
lepenkah za
šole.

Novo! Popravljal-
na znamenja na
tabelah.

Tabela o pravil-
nem mešanju
umetnih gnojil.

Vse tiskovine za
knjižnice.

Uradne tiskovine
za županstva.

Vse najnovejše ti-
skovine za o-
brtno - nadalje-
valne šole

Stereotipija

Litografija

Muzikalije

Založba knjig

**V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš,
Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik,
Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.**

— 66 —

končno ustavil na skrajnem koncu dvorane
pred nekimi vrati. Hardy ga je zasledoval in
videl, kako je izginila črna postava v mraku.
Nevers je bil zapustil dvorano. Našel je
je bil sredstvo, kako ubiti otroka, ne da bi se
ga dotaknil...

— Pravijo, je govoril, da delujejo hide-
lonske ječe smrtonosno. Radi česar pomro
državni ujetniki, ki jih vanje pomečejo? Kre-
pak moški ne prenese leto dni v njih. Kako
dolgo more obstati v njih otrok?...

Hardy je ostal sam in vzdihnil, kakor da
bi pravkar videl smrt.

— Bežati moram! je šepnil. Odprl je
vrata, skozi katera je bil prišel; vodila so v
predsobo in dvanajst oboroženih je tam stra-
žilo. Potihem jih je zaprl in stekel na naspro-
tno stran, kjer je izginil Nevers: zaprta, za-
pahnjena! Opočel se je oknu in premeril vi-
šavo: trideset čevljev je bil nad zemljo. Pri-
šel je vleči za svilene zastore, odtrgal jih in
si spletel vrv iz kosov.

Ko je dokončal svoje delo, je obrnil gla-
vo, in videl, da je stala straža za njim in ga
smejlaje opazovala pri njegovem počenjanju.
Hardy je zagnal krik in skočil na okno. Pa
močne roke so ga popadle in ga siloma po-
tegnile nazaj. Padel je v naslonjač, kjer je ob-
ležal nepremično, ves divji in ponosen in za-
prl oči, da bi ne izdajale njegovega strahu.

Dva moža sta vstopila, dva orjaka z ne-
česanimi lasmi in divjo brado, z rdečimi če-
picami na glavah, s popolnoma se prilegajočo
obleko in z visokimi škornji; ob pasu sta ime-
la zataknjen močan nož z golo klino, na levi

— 67 —

strani, na desni pa sveženj ključev: ječarja
Hiše Saint-Pol sta to bila! Izgledala sta divje
in čenem ponižno...

Ne da bi črhnila, sta pograbila Hardyja
vsak za eno roko; obnašala sta se kakor dve
poštasti dogi. Prekoračili so eno dvorišče, na-
to drugo... Mir in teme so težko ležale na
tajni puščavi, kar je bila Hiša Saint Pol v tem
trenutku...

Hardy je bulil pred se, v daljavo... Ni
se vpraševal kam ga ženejo in ni čutil bole-
čin, ki so mu jih prizadevale v meso se zaje-
dajče pesti. Zdelo se mu je, da ga drži zo-
bovje nerešljive pasti...

Hipoma pa se je zdrznil in zagnal obupen
krik:

— Na pomoč! na pomoč!...

Tam... na obširnem dvorišču, ki so ga
prekoračili, se je pokazala senca... mogoče
pomoč, usmiljeni človek morebiti! Kmalu ga
je natančno razločil: oblečen je bil v črn ža-
met in bil je neznansko suh, stopal je z nego-
tovim korakom, sedaj prehitro, sedaj prepo-
časi in mrmral nerazumljive stvari, vzdihal in
se režal od smeha, in njegove neizmerne oči
so metale bleščečo svetlobo.

— Na pomoč! na pomoč! je kričal Har-
dy... Kdorkoli ste, pomagajte mi!

Fantastična prikazen se je ustavila in pra-
šala z rezkim, tresočim se glasom, ki je bil
podoben tožbi, zaeno ironični in tragični:

— Stoj, kdo gre tam? Kdo me kliče?...

— Kralj, je šepnil eden ječarjev.

— Novi kralj, je dodal drugi.

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.

BLAŽ, Dunajska cesta.

SEVER, Krakovski nasip.

PICHLER, Kongresni trg.

ČEŠARK, Šelenburgova ulica.

DOLENC, Prešernova ulica.

FUCHS, Marije Terezije cesta.

MRZLIKAR, Sodna ulica.

SUBIC, Miklošičeva cesta.

ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.

PIRNAT, Kolodvorska ulica.

ŠENK, Resljeva cesta.

KOTNIK, Šiška.

TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.

KOŠIR, Hilšerjeva ulica.

STIENE, Valvazorjev trg.

SUŠNIK, Rimska cesta.

UŠENIČNIK, Židovska ulica.

KLEINSTFIN, Jurčičev trg.

KRIŽAJ, Sp. Šiška.

WISIAK, Gosposka ulica.

KUSTRIN, Breg.

TENENTE, Gradaška ulica.

VELKAVRH, Sv. Jakoba trg.